

Helseetaten
Postboks 4716
0506 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
24/181 - 65

Saksbeh.:

Dato:
25.09.2024

Oppdragsbrev tannhelsetjenesten

Bakgrunn

I byrådets forslag til budsjett for 2025 omprioriterer byrådet midler fra Tannhelsetjenesten. I dag er det satt av 75,5 millioner til tannbehandling for unge voksne 21-24 år gjennom en ordning med private tannleger. Byrådet har besluttet at denne ordningen skal opphøre fra og med 25. september 2024, og at deler av midlene til tannhelse for unge voksne skal omprioriteres til andre formål.

Tannhelsetjenesten skal sikre at lovpålagte grupper får tannhelsetilbud basert på faglige vurderinger, og i tråd med prioriteringskriteriene i Meld. St. 38 (2020–2021) *Nytte, ressurs og alvorlighet - Prioritering i helse- og omsorgstjenesten* og faglige retningslinjer. Byrådet har besluttet at tannbehandling for unge voksne skal prioriteres ut fra individuelle behov for nødvendig tannbehandling, ikke for ordinære undersøkelser. I en tid med stram kommuneøkonomi må man prioritere det viktigste først.

Byrådet ber Helseetaten ved Tannhelsetjenesten avvikle eksisterende ordning for unge voksne hos private tannleger.

Rettslige rammer

Det følger av tannhelsetjenesteloven § 2-1 første avsnitt at «[a]lle nevnt i § 1-3 har rett til nødvendig tannhelsehjelp i den fylkeskommune der de bor eller midlertidig oppholder seg». Tannhl. § 1-3 regulerer omfanget av Den offentlige tannhelsetjenesten. Etter § 1-3 første avsnitt skal den offentlige tannhelsetjenesten «organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen» og «gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til» gruppene nevnt i § 1-3 bokstav a til g. Etter lovendringen som trådte i kraft 1. juli i år er det disse gruppene:

- a) Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år.
- b) Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon.
- c) Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie.
- d) Unge voksne fra året de fyller 19 til og med året de fyller 24 år.

- e) Personer som på grunn av rusmiddelavhengighet mottar noen av følgende tilbud:
 - personlig assistanse i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b
 - avlastningstiltak for pårørende i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6 nr. 2
 - legemiddelassistert rehabilitering i medhold av spesialisthelsetjenesteloven § 3-16
- f) Innsatte i fengsler i kriminalomsorgen.
- g) Andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere.

Frem til 1. juli 2024 fremgikk det av tannhl. § 1-3 andre avsnitt at *«[g]ruppene i første ledd andre punktum bokstav a til e er listet opp i prioritert rekkefølge. Hvis ressursene ikke er tilstrekkelige for tilbud til alle gruppene, skal denne prioriteringen følges. Forebyggende tiltak prioriteres foran behandling»*. Fra 1. juli 2024 ble § 1-3 andre avsnitt opphevet.

Det følger av forarbeidene til endringene i loven, Prop. 60 L (2023-2024), at «nødvendig tannhelsehjelp» innebærer at pasienten skal få tannbehandling som *«etter ei odontologisk vurdering er helsefagleg nødvendig for den det gjeld»* og at behandlingstilbudet må være i tråd med de helserettslige forsvarlighetskravene.

Videre følger det av proposisjonen at plikten til å gi «et regelmessig og oppsøkende tilbud» til blant annet unge voksne ikke strekker seg til å omfatte innkalling av pasientene til rutineundersøkelser. Omfanget av denne plikten vil variere mellom gruppene, siden hensynene som begrunner plikten er ulike. Mens det for barn ifølge departementet er gode grunner til å kalle inn til rutinekontroll, er det for andre grupper tilstrekkelig å *«gjere pasientane kjent med rettane sine på ein eigna måte ut frå situasjonen deira»*. For å oppfylle plikten til å gi et oppsøkende tilbud til unge voksne, mener departementet det er tilstrekkelig med et *«tilgjengeleg behandlingstilbod til redusert pris som blir gjort kjent for pasientane på ein eigna måte»*.

Når det gjelder omfanget av behandling for unge voksne, vurderer departementet

«at dette kan medføre nokre administrative kostnader, men antar likevel at talet på saker som reiser tvil om kva omfang av behandling som er nødvendig, vil vere avgrensa. Departementet peiker på at dette er ei pasientgruppe med hovudsakleg god tannhelse, der behandlingsbehovet vanlegvis er lite. Departementet legg til grunn at unge vaksne med meir omfattande behov vil kunne vere kjente for den offentlege tannhelsetenesta allereie, sidan dei truleg vil ha fått behandling frå tannhelsetenesta gjennom oppveksten.»

Formål

Helseetaten ved Tannhelsetjenesten må tilpasse sin aktivitet til den gjeldende budsjetttrammen ved å gjøre prioriteringer basert på faglige vurderinger av behov for tannbehandling. Oppdraget gir føringer til Helseetaten for hvordan budsjettforslaget skal følges opp på kort og lengre sikt.

Formålet med oppdraget er at Tannhelsetjenesten skal gi et tilbud i den offentlige tannhelsetjenesten innenfor de rettslige rammene ovenfor, hvor ordningen med bruk av private tannleger for behandling av unge voksne avvikles.

Forventninger til leveransen

Helseetaten bes avslutte ordningen med subsidiert tannbehandling for unge voksne hos private tannleger. Ordningen skal avvikles fra 25. september 2024. Helseetaten må fra samme dato sikre

at de gruppene som er beskrevet i tannhelsetjenesteloven §1-3 gis et tilbud basert på en odontologisk vurdering av hva som er helsefaglig nødvendig for den det gjelder. Helseetaten bes i løpet av 25. september 2024 informere private tannleger om endringen på egnet vis og endre informasjon på nettsidene. Informasjonen skal være avklart med byrådsavdelingen. Pasienter som allerede har oppsatte undersøkelser eller påbegynt behandling i eksisterende ordning, kan gjennomføre disse fram til 31. desember 2024.

25- og 26-åringer har etter loven ikke rett på nødvendig tannbehandling fra den offentlige tannhelsetjenesten, og skal derfor ikke gis et slikt tilbud i Oslo kommune.

Alle andre pasienter i aldersgruppen 21-24 år skal omfattes av en overgangsordning som trer i kraft 25.9.24. Det innebærer at:

- Tannhelsetjenesten oppretter en telefonlinje (tlf 23 04 07 60) og en e-postadresse for telefontriage som bemannes av tannhelsepersonell. Innbyggere i aldersgruppen 21-24 år kan ta kontakt via dette telefonnummeret eller via e-postadressen.
- Dersom det i triagen vurderes at en innbygger har behov for nødvendig tannhelsehjelp vil denne bli henvist videre til den offentlige tannhelsetjenesten ved Aker tannklinik og Tannlegevakten. Det er viktig at etterslepet dette kan skape for andre pasientgrupper begrenses så mye som mulig.
- Informasjon om overgangsordningen publiseres på nettsidene 25. september 2024 kl. 13.00, og skal gjelde både for innbyggere og tannleger. Helseetaten har ansvar for å offentliggjøre informasjonen, samt å sikre at informasjonen som gis er koordinert med byrådsavdelingen.
- Unge voksne skal ikke innkalles til ordinære undersøkelser.

Ved behov for justeringer skal dette skje i dialog med byrådsavdelingen.

Helseetaten bes innen 31. januar 2025 levere et forslag til en fremtidsrettet innretning av Tannhelsetjenesten innenfor eksisterende økonomiske ramme. Helseetaten bes spesifikt komme med forslag til:

- a. hvordan etterslepet på innkalling av barn og unge under 18 år kan reduseres,
- b. hvordan tilbudet til øvrige sårbare grupper kan styrkes,
- c. hvordan kapasiteten i den offentlige tannhelsetjenesten/de offentlige tannklinikene kan utnyttes best mulig, eksempelvis bes det om en vurdering av om åpningstidene kan utvides og om tannlegestudenter kan være en ressurs som kan øke kapasiteten ved de offentlige klinikkene,
- d. hvorvidt det framover vil være nødvendig med samarbeid med det private tannlegemarkedet for å oppfylle rettighetene til ulike lovpålagte gruppene i tannhelseloven, og i tilfelle hvordan dette kan styres på en annen måte enn i eksisterende ordning,
- e. hvordan rettighetene til unge voksne i aldersgruppen 21-24 år, samt fra 25-26 år når gruppen eventuelt får lovfestet rett, skal ivaretas, og
- f. indikatorer og styringsdata for tannhelsetjenesten, blant annet kapasitetsutnyttelse, prioriteringer, dekningsgrader for ulike lovpålagte grupper, etterslep, m.m.

Forslaget må ta utgangspunkt i faglige vurderinger av behandlingsbehov og prioriteringer på målgruppenivå, samt å beskrive prioriteringskriterier på individnivå og hvordan disse skal

operasjonaliseres for tjenesten. Forslaget må ta utgangspunkt i faglige føringer og retningslinjer for tannhelsetjenesten samt ta utgangspunkt i Meld. St. 38 (2020–2021).

Forventninger til samarbeid og medvirkning

Helseetaten inviteres til jevnlig samarbeids- og oppdragsstyringsmøter i perioden.

Helseetaten bes sikre medvirkning fra aktuelle brukere, ansattorganisasjoner og evt. andre relevante aktører.

Tidsplan

Det gjennomføres et oppstartsmøte for oppdraget senest innen 14 dager. HLS inviterer til dialog og statusmøter hver 14. dag.

Frister for leveranser er omtalt over.

Finansiering

Oppdraget dekkes innenfor etatens eget budsjett, inklusive øremerkede midler.

Overlevering

Delleveranser og hovedleveranse skal være kvalitetssikret og godkjent på riktig nivå i egen organisasjon før de oversendes HLS.

Leveranser skal være godkjent av HLS før det offentliggjøres.

Vennlig hilsen

Svein Lyngroth
kommunaldirektør

Heidi Engelund
seksjonssjef